EDWARD GIBBON

Úpadek a pád Římské říše

Kapitola I

Rozsah a vojenská síla ve věku Antoniů

- Domitianův vojevůdce po svém odvolání z funkce velitele římských vojsk v Británii dal zbudovat mezi protilehlými širokými ústími - Skotskými zálivy - linii vojenských stanic, které byly později, za vlády Antonia Pia opevněny drnovým náspem nad kamenným základem (nedaleko měst Edinburgh a Glasgow)

- 101-106 - války s Dácií (král Decebalus) - skončila podrobením Dácie (Traianus)

- Traianus se vydal na výpravu na dálný východ - podmanil si krále Bosporu, Kolchidy, Ibérie, Albánie, Osroény a Parthie

Hadrianus - odvolal římské posádky z provincií Arménie, Mezopotámie a Asýrie, navrátil Parthům svobodu - zvolil Eufrat jako hranici impéria

1 legie - 10 kohort a 55 centurií - 1.kohorta měla za úkol střežit orla, měla 1105 mužů, v ostatních kohortách bylo 555 vojáků - pěchota legie měla tedy dohromady 6 100 mužů
-legionáři měli štíty z lehkého dřeva potaženého volskou kůží, vyztužený mosaznými pláty (4 stopy dlouhý, dvě a půl stopy široký)
- legie nastupovala v řadách v hloubce 8 mužů

jízda - 10 čet - 1.četa sloužila jako doprovod 1.kohorty a měla 132 mužů, ostatní měly 96 - dohromady tedy 726 jezdců
- koně byly většinou kappadockého nebo hispanského chovu
- každá legie měla 10 větších a 55 menších válečných strojů, které metaly ve svislém nebo vodorovném směru kameny a šípy

tábor - čtverec se stranami o délce 700 yardů
uprostřed tábora - preatorium - velitelské sídlo
hradba tábora byla obvykle vysoká 12 stop + příkop o hloubce a šířce taktéž 12 stop

za Hadriana - stálá armáda - asi 375 000 mužů

hlavní sídlo římského loďstva - Forum Julium - Fréjus na provensálském pobřeží (další vojenské přístavy - Ravenna a Misena), Černé moře střežilo 40 lodí a 3 000 vojáků

Kapitola II

O jednotě a vnitřním rozkvětu římské říše za vlády Antoniů

Kapitola VI

Severova smrt - Tyranie Caracallova - Uzurpace Macrinova - Výstřednost Elogabaly - Přednosti Alexandra Severa - Nevázanost armády

Severus - studium kazatelství a věšteb
- původem Afričan
- první manželka zemřela, když byl místodržitelem v lyonské Galii
- oženil se s Julií Domnou - ženou z Emesy v Sýrii - která se stala ochránkyní umění a věd - měli spolu dva syny - Caracallu a Getu

206 - Kaledonská válka - vpád barbarů ze severu do provincie Británie, Severus se svými dvěma syny, mezi kterými vládla řevnivost vytáhl proti nim - překročil Piův val a vtrhl do severní Británie - Kaledonci poraženi - požádali o mír, odevzdali část zbraní, ale když legie odtáhly obnovili nepřátelství - Severus měl v úmyslu je vyhladit, ale zastihla ho v Yorku smrt. Zemřel v 65 letech (Kaledoncům vládl prý Fingal)

- následníky se stali jeho dva synové - Caracalla a Geta, kteří nechali Kaledonce na pokoji a vrátili se do hl.města

- 27.února 212 - zavražděn Geta na schůzce s bratrem u matky Julie
- Caracalla nechal mezi stoupenci a přívrženci Gety popravit mimo jiné i poslední žijící dceru Marka Aurelia - Fadillu
- 213 Caracalla opouští Řím a zbytek vlády strávil na cestách po provinciích
Caracalla byl pak zavražděn vojákem jménem Martialis při cestě z Edessy do proslulého chrámu Měsíce v Karrhách

- nástupcem se stal velitel jeho praetoriánské tělesné stráže - Macrinus

16.května 218 - prohlášen císařem syn Soaemias, vnuk Julie Maesy - sestry císařovny Julie (která nedlouho po smrti Caracally spáchala sebevraždu), který byl velekněžem v chrámu Slunce v Emese - přijal jméno syrského boha Elagabalus
- příznivec hýření a rozmařilosti
- velké množství žen a manželek (mezi nimi i vestálská panna odvlečená z posvátného útočiště), posléze převlékání do ženských šatů - milenci z nichž jednomu dokonce udělil titul manželky císaře

- syn druhé dcery Julie Maesy - jménem Mamaea - Alexander - byl adoptován Elogabalem a byl mu přiznán titul caesar (adopce prý na popud báby Maesy)
- Elogabalus ho zanedlouho zbavil císařských práv a poct -
10.března 222 Elogabalus zavražděn - jeho zohavená mrtvola hozena do Tiberu, zavražděna i jeho matka

- na trůn nastoupil Alexander (přijal jméno Severus) ve svých 17 letech - vládu vzhledem k jeho věku převzaly jeho matka Mamaea a bába Maesa, která však brzy zemřela

- matka mu svolila sňatek s dcerou bohatého patricije, brzy však díky žárlivosti Mamaey byl patricij obviněn z velezrady a popraven a Alexandrova choť byla vypuzena z paláce

-- Mamaea vytvořila ze šestnácti vybraných senátoru stálou státní radu, v jejímž čele by Ulpianus - vynikající znalec římských zákonů

- hlavní jídlo Římanů - večeře

Kapitola XI

Vítězná tažení Aurelianova

-jaro 272 – císař Aurelianus vytáhl proti královně Zénobii (vdově po Odainathovi), královně Palmýry, Sýrie a Východu – ve dvou bitvách – poblíž Antiochie a v okolí Emesy ji porazil

- Zénobie se uchýlila do svého sídelního města Palmýry – jaro 273 – dobyta a Zénobie zajata
- Po odchodu Římanů z Palmýry, kde nechali posádku 600 lučištníků – Palmýřané pobili římskou posádku - Aurelianus na oplátku Palmýru vyplenil

Kapitola XV

Rozvoj křesťanského náboženství a názory, chování, počet a postavení prvotních křesťanů

Kapitola XVI

Postup římské správy vůči křesťanům od vlády Neronovy až do doby Konstantinovy

- sekta lidí, která se straní okolního světa, tvrdí, že oni jediní znají božskou pravdu, a pohrdají jako bezbožností a modlářstvím každým jiným způsobem bohoslužby, vzbudí jednomyslné rozhořčení pohanů
- Hadrianus dva roky bojoval s židovskou armádou Bara Kochby
- Antonius Pius vrátil Židům stará privilegia a je jim znovu povoleno obřezávat děti
- Křesťané byli považování za společnost atheistů, pohrdajících zvyky a obřady svých otců
- 18.září 96 – zavražděn Domitianus propuštěncem Stephanem – propuštěnec Domitianovy neteře – Domitilly
- Traianus jako první císař stanovil legální postup proti křesťanům – v roce 112 – úředníci mohou trestat pravoplatně usvědčené, nemají však brát zřetel na anonymní udání a vést vlastní pátrání
- Hadrianus – vydal zákon, kterým se trestali hrdlem ti, kteří někoho neprávem obvinili ze zločinu křesťanství
- Edikty Hadriana a Antonia Pia – smýšlení davu nelze považovat jako zákonný důkaz k usvědčení nebo potrestání lidí propadnuvších zločinu křesťanství
- 24.února 303 – první edikt proti křesťanům (císař Diocletianus) – povinnost křesťanské kostely srovnat se zemí, spálení svatých knih, zabaven církevní majetek, povinnost zatknout všechny osoby duchovního stavu
- druhý edikt z roku 303 – povinnost použít všech prostředků, aby se zatčení duchovní zřekli své víry
- třetí edikt z roku 303 – povinnost použít všech prostředků ke zřeknutí se víry na všechny křesťany

- 30.dubna 311 – Galerius vydává toleranční patent

Kapitola XIX

Nebezpečné postavení a vzestup Juliána

Kapitola XXII

Juliánova civilní správa

Březen 363 – Julianus padl v tzv. perské válce

Kapitola XXX

Vzpoura Gótů – Gótové pustoší Řecko – dva velké vpády do Itálie, Alarichův a Radagaisův – Jsou vypuzeni Stilichonem – Germáni zaplaví Galii – Konstantin uzurpuje západ – Stilicho upadne v nemilost a hyne

- Alarich se stává nařízením císařského ediktu (Arkadius) nejvyšším velitelem východního Illyrica
- Barbaři si ho zvolili za krále Vizigótů
- 400 – Alarich s vojskem barbarů vpadá do Itálie – římský vojevůdce Stilicho se odebral do Galie sebrat vojsko, odvolal legie střežící severní val proti Kaledoncům …..
- císař Honorius opouští palác a byl obléhán v městě Asta v Ligurii (Piemontu)
- 29.března 403 – bitva u Pollentie – Stilicho zvítězil – zajata Alarichova manželka. V bitvě padl i velitel Římu oddaných Alanů – Alarich s jízdou táhl na Řím – nabídnuto výkupné za jeho odchod z Itálie – chtěl se spojit s germánskými kmeny – plán vyzrazen a Alarichovi se jen s obtížemi podařilo po další prohrané bitvě prchnout z Itálie
- císař Honorius zrušil gladiátorské zápasy
- Honorius přenesl císařské sídlo do Ravenny – města chráněného bažinami

- 406(nebo 405) - germánský náčelník – Radagaisus v čele vojska jehož jádro tvořili Vandalové, Suebové, Burgundové a Alanové , vpadl do Itálie

- 406 – Stilicho poráží Radagaisu, který obléhal s částí svého vojska Florencii – Radagaisus zajat a popraven

- 31.prosince 406 – zbytek germánského vojska vpadl do Itálie – nesvorností náčelníků se vojsko brzo rozpadá

- 407 – vzpoura britských legií – zvolen za císaře – Marcus – zavražděn – zvolen Gratianus – zavražděn – zvolen Constantinus – 407 uznán Galií za císaře, 408 si podrobil Španělsko

- 404 – Alarich vypovídá službu východořímskému dvoru a uzavírá dohodu s Honoriem

- Stilichonovo postavení, jako opatrovníka císaře Honoria, jeho sláva a úspěchy budili závist – křesťanský Olympius, který vzbudil v císaři Honoriovi nenávist ke Stilichonovi –
- v pavijském táboře povražděni Stilichonovi přátelé –

- 23.srpna 408 před branami ravennského křesťanského chrámu, kde se uchýlil jako prosebník, byl Stilicho zavražděn – Heraclianem (velitelem čety vyslaných vojáků)
- byl zabit také jeho syn Eucharios

- byl to Stilicho, kdo dal rozkaz ke spálení Sibylliných knih s věštbami o osudech Říma

- zavražděn mimo jiné i obdivovatel Stilichona – básník Claudianus

Kapitola XXXI

Řím je třikrát obležen a posléze vypleněn Góty – smrt Alarichova – Gótové ustupují z Itálie

- Honorius rozhodl, že osoby nepřátelsky naladěné vůči katolické církvi nesmějí zastávat žádné úřady
- V italských městech povraždění rodinní příslušníci vojáků římských pomocných sborů (kteří tíhli ke Stilichonovi) proto asi 30 000 vojáků pomocných sborů se dalo do služeb Alaricha
- Alarich v říjnu 408 vtrhl do Itálie (záminka – nezaplacení odměny za prokázané služby – cca 4 000 liber ve zlatě), vyplenil města Aquileiu, Altinum, Concordii a Cremonu a oblehl Řím – po dohodě s Římany se spokojil s výkupným
- 409 – probíhají neúspěšná jednání o míru mezi Alarichem a císařem Honoriem, který sídlil v Ravennně
- 409 – Alarich podruhé oblehl Řím – zmocnil se přístavního města Ostie
- Řím se podrobil a na jeho popud zvolil novým císařem městského praefecta Attala

- 410 – po neúspěchu vojenské akce v africké provincii je Attalus Alarichem sesazen

- Alarich se pokouší neúspěšně vyjednávat o míru s Honoriem a 24.srpna 410 dobyl Řím a celý ho vyplenil – za dní Gótové Řím opustili a plení dále jižní Itálii

- 410- Alarich umírá po krátké nemoci

Kapitola XXXIX

Narození, výchova a první činy Ostrogóta Theodoricha – Theodorich vpadá do Itálie a dobude jí – Gótské království i Itálii – Stav na západě – Vojenská a civilní správa

Březen 488 – tažení Theodoricha, krále Ostrogótů, ve službách východořímského císaře proti západořímské říši, ve které vládl velitel žoldnéřů Odoaker
- Odoaker zaujal postavení na řece Sontiu poblíž rozvalin Aquileie
- 28.srpna 489 – Theodorich poráží Odoakera – ten prchá do Ravenny, poražen 27.září 489 a v srpnu 490 – a 5.března 493 Odoaker kapituloval
- smlouva o společné vládě nad italskými provinciemi – při slavnostní hostině Odoaker zabit společně se svými žoldnéři

- Theodorich přiřkl třetinu pozemků v Itálii svým vojákům

- Podmanil si Raetii, Noricum, Dalmácii, Pannonii

- východořímský císař Anastasius žárlil na jeho moc a slávu a když Theodorich poskytl ochranu jednomu z Attilových potomků – vyhlásil mu válku – vojevůdce Sabinianus v čele 10 000 Římanů poražen v bitvě u Margu

Kapitola XL

Nastolení Justina Staršího – Vláda Justinianova – (I) císařovna Theodóra – (II) Strany v cirku a povstání v Konstantinopoli – (IV) Finanční a daňová politika – (VI) Zrušení athénských škol a římského konsulátu

- císař Justinianus se narodil 05.05.482 nebo 11.05.483 nedaleko rozbořeného města Sardiky (dnešní Sofie)
- jeho strýc odešel do Konstantinopole, kde byl naverbován do strážních oddílů císaře Leona, kde po zavraždění císaře Anastasia se stal císařem Justinem I. Starším
- adoptoval svého synovce Justiniana v roce 520

- 1.dubna 527 zvolen Justinianus císařem, se svou manželkou Theodórou se rozdělil o moc
- Theodóra vedla v mládí neřestný život a hrála divadlo – zemřela na rakovinu po 22 letech své vlády
- Justinianus byl rozhazovačný panovník, milující nádheru – postavil mnoho nákladných staveb
- Praefectus praetorio – Jan z Kappadokie – hamižný Justiniánův ministr – po obvinění ze spiknutí se uchýlil do kostela a stal se knězem

- Hadrianus založil v Athénách knihovnu s alabastrovou střechou, kterou podpíralo sto sloupů z fryžského mramoru. Byla vyzdobena obrazy a sochami

- Byl to Pythagoras, kdo použil poprvé slovo – filozof

- Za doby Karla Velikého se poprvé začali počítat léta od narození Krista

- Řekové začali počítat léta od stvoření světa podle Septuaginty, řecké verze Starého zákona

Kapitola XLI

Justiniánovy výboje na západ – Charakter Belisaria a jeho první tažení – Belisarios napadne a podmaní Vandalské království v Africe – Jeho triumfální průvod – Válka s Góty – Belisariova sláva – Jeho rodinné ostudy a pohromy

Justinianus se rozhodl napadnout africkou říši Vandalů – za velitele určen Belisarios – 533 – přípravy k válce = 5 000 jezdců a 10 000 pěšáků, 600 plavidel + 20 000 námořníků z Egypta, Kylikie a Iónie – v červnu vypluli

Vandalové (král Gelimer) poraženi v první bitvě 10 mil od hl.m. Kartága

15.září 533 – dobyto Kartágo

Gelimer se stáhl k Bulle (čtyři dny cesty od Kartága) – povolal zpět svého bratra Zanona, který mezitím dobyl Sardinii s 5 000 veterány – vrátil se zpět, spojil se s Gelimerem v táboře u Bully

Listopad 533 – bitva u Trikamaru – Zana padl, Gelimer uprchl, Římané zvítězili – padlo jich pouze 50, Vandalů – 800

Podzim 534 – triumfální pochod Belisaria v Konstantinopoli

Belisarios se vydává na výpravu do Itálie – oblehl Ravennu, kde sídlil gótský král – Vitiges – prosinec 539 – Ravenna kapitulovala

Kapitola L

Mohammedovo narození, povaha a učení – Mohammed káže v Mekce – Prchá do Mediny – Šíří své náboženství mečem – Arabové se dobrovolně nebo zdráhavě podřizují – Mohammedova smrt a následovníci

- Mohammed se narodil jako jediný syn Abdalláha a Aminy v Mekce čtyři roky po smrti Justiniánovy – 569 – v raném mládí přišel o rodiče a děda

600 – Mohammed káže v Mekce – v sedmém roce jeho kázání se počet jeho příznivců odhaduje na 83 mužů a 18 žen

- začíná bojovat proti nevěřícím
- 623-627 – podrobuje si arabské Židy
- 630 – podrobení Mekky – bylo zničeno 360 model Kaaby
- 629-632 – dobytí Arábie (bitva u Hunainu) – beduíni poraženi

- 8.června 632 – Mohammed umírá na čtrnáctidenní zimnici – ve věku 64 let
- žádný z jeho synů nepřežil dětství – nejoblíbenější dcera – Fátima
- oženil se se 17 nebo 15 ženami

Kapitola LVIII

Vznik první křížové výpravy a její početní stavy – Různá povaha latinských knížat – Pohled na Konstantinopol – Diplomacie řeckého císaře Alexia – Frankové dobývají Níkau, Antiochii a Jeruzalém – Osvobození božího hrobu

Březen 1095 – koncil v Piacenze
Listopad 1095 – koncil v Clermontu – symbolem se stává rudý kříž

Březen 1096 – výprava „chudiny“ – velitel Walter Bezpeněz, mnich Gottschalk – násilí v Bulharsku a Maďarsku

Nejvýznamnější účastníci I.křížové výpravy:

Gottfried z Bouillonu

Hugo, hrabě z Vermandois, zvaný Velký
Robert, vévoda Normanský
Robert, hrabě z Flander
Štěpán, hrabě z Chartres, Blois a Troyes
Papežský legát, biskup z Puy – Adhemar
Raimund, hrabě ze St. Giles a Toulousu
Bohemund

- 14.května až 30.června 1097 – obléhání Nikaie, která se nakonec vzdal avšak do rukou císaře Alexia – zajata manželka sultána Solimana, který pocházel z kmene Seldžuků

- bitva mezi křižáky a Solimanem – 4.července 1097 u Dorylaia – křižáci zvítězili

- Balduin zakládá roku 1097 Edesské knížectví (do 1151)

- 21.října 1097 – 3.června 1098 – obležení Antiochie

- obležení Jeruzaléma od 7.června do 15.července 1099, kdy byl Jeruzalém dobyt

Kapitola LXVI

Řečtí uprchlíci oživují v Itálii řecká studia – Zvídavost a soutěž Latinců

Kapitola LXVIII

Vláda a povaha Mohameda Druhého – Turci oblehnou Konstantinopol, útočí a posléze města dobývají – Smrt Konstantina Palailoga – Zotročení Řeků – Zánik římské říše na východě – Zděšení v Evropě – Výboje Mohameda Druhého a jeho smrt

9.února 1451 – Mohamed Druhý nastupuje na turecký trůn

- vystavěl i přes odpor řeckého císaře na evropské straně Bosporu hrad – nepřátelství a válka

6.dubna 1453 začíná obléhat Konstantinopol
29.května 1453 – všeobecný útok na Konstantinopol, K. dobyta, císař padl

- chrám Boží Moudrosti změněn na mešitu a Konstantinopol se změnila v hlavní město Osmanské říše
- 3.května nebo 2.července 1481 – Mohamed II. Umírá

Kapitola LXX

Petrarcův charakter, jeho korunovace – Tribun Rienzi obnovuje v Římě svobodu a vládu – Jeho přednosti a vady, jeho vyhnanství a smrt